

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 4 Aralık 2023
Sayı: 2677

7087

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Mehmet ÖZHASEKİ tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Özgür KARABAT

İstanbul Milletvekili

AKP iktidarı, ülkemiz adına Paris Anlaşması'nı Cumhurbaşkanı Kararı ile 7 Ekim 2021 tarihinde onaylamış olup anlaşmanın iç hukuk onay süreci de tamamlanarak, ulusal beyanımızla birlikte, 11 Ekim 2021 tarihinde Birleşmiş Milletler (BM) Sekretaryasına tevdi edilmiştir.

Son güncellenen ulusal beyanda Türkiye, sera gazı emisyonlarını 2012'ye kıyasla 2030'a kadar %41 oranında azaltma ve 2053 yılına kadar net sıfır hedefine ulaşma yönünde uzun vadeli bir hedef ortaya koymuştur. Bu uzun vadeli plan doğrultusunda ülkemizde yeni termik santral projelerinin yavaşlatılması ya da yeni proje üretilmemesi yönünde bir eğilim hedeflenmiştir. Fakat son dönemlerde yapılan maden ihaleleri ve fosil yakıt tüketim seviyesi, belirlenen hedeflerle çelişmektedir.

Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından yapılan araştırmalara göre, 1990-2020 yılları arasındaki 30 yıllık süreçte ülkemiz, Avrupa'da fosil yakıt tüketim oranının arttığı tek ülke olmuştur. Anılan araştırmalara dahil olan diğer tüm ülkelerde fosil yakıtların payı istikrarlı şekilde düşerken ülkemizde aksi bir eğilim olduğu görülmektedir.

Avrupa Birliği ve Türkiye'de fosil yakıtların payının nasıl değiştiğine daha yakından bakacak olursak; 1990 yılında enerjide fosil yakıt oranı Avrupa Birliği'nde (yüzde 82,4) Türkiye'den (yüzde 81,5) daha yüksekti. Ancak günümüzde Avrupa ortalaması %70'lerin altına inmişken ülkemizde %84,4'lük oranla, bu miktarın geçmişten bugüne daha da arttığı görülmektedir.

Mevcut iktidar, ülkemiz adına “uzun vadeli hedefinde sıfır emisyon beyanında” bulunmuş olmasına rağmen yapmış olduğu fosil yakıt içerikli enerji santrallerini geliştirme esasına dayalı

projeler ve düzenlemeler ile Avrupa ülkeleri içerisinde istisnai duruma gelmiş olup Avrupa ülkeleri içinde termik santral kapasitesi gelişen tek ülke olmuştur. Öte yandan dünya genelinde 2023'te geliştirilmekte olan kömürlü termik santral projelerinin kapasitesi açısından Çin ve Hindistan'ın ardından üçüncü sırada yer almaktadır.

Tüm dünya, yönünü yenilenebilir ve doğa dostu yeşil enerji kaynaklarına yöneltmişken ortaya çıkan bu tablo ülkemizin enerji arz güvenliği ve enerji maliyetleri açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Bütün bunların haricinde “yenilenebilir enerji kaynaklarının” ulusal çıkarlarımız için büyük önem taşıdığı nazara alındığında, enerji projelerinin AKP iktidarı tarafından beyan edildiği gibi uygulanması ve geliştirilmesi durumunda ülkemizin coğrafi ve iklimsel koşullarına bağlı olarak enerjide kendine yeten bir ülke haline geleceği açıktır. Bu anlamda kaybedilen her saniye ülkemiz kaynakları açısından telafisi imkânsız kayıplar yaratmaktadır.

Yenilenebilir enerji teşvik ve yatırımları bazında küresel iklim finansmanlarına ve fonlara erişim kolaylığı, ülkemizde yeşil enerjiye yönelimde dikkate değer bir dönüşüm sağlanmasıyla tüketici enflasyonunda gözle görünür şekilde düşüş yaratabilir. Ayrıca enerji dönüşümünün sağlanması, sektörde üretim ve tüketim maliyetlerinin düşmesine, orta ve uzun vadede ulusal çıkarlarımız doğrultusunda pozitif yönlü iyileşmelere katkı sunabilir.

Buna Göre;

1- Türkiye Cumhuriyeti adına AKP Hükümetince verilen “Ulusal Beyana” rağmen yenilenebilir enerji kaynaklarının artırılmamasının ve fosil yakıt kullanımının azaltılmamasının gerekçesi nedir? Hükümetinizce ilan edilen uzun vadeli planlarla çelişen düzenlemeler ve projeler hangi saiklerle devam etmektedir? Ulusal çıkarlarımız rantsal çıkarların gölgesinde mi kalmıştır?

2- Hükümetinizin yeşil enerji dönüşümü ve fosil yakıtların azaltılması yönündeki taahhütleri yerine getirmek adına nasıl bir eylem planı izlenmektedir? Yürürlükte olması gereken eylem planlarınız ile faaliyetlerinizin arasındaki çelişkinin nedeni nedir?

3- Paris Anlaşması için vermiş olduğunuz taahhütlere rağmen fosil yakıt kullanımının son 30 yılda artmış olmasının gerekçeleri nelerdir? Uluslararası taahhütlere aykırı biçimde yapılan planlamalar ve düzenlemelerinizden doğan sorunları nasıl çözmeyi planlıyorsunuz?

4- Ülkemizin yenilenebilir enerji ve fosil yakıtların azaltılması noktasında son 20 yılda kaybettiği zamanı “uzun-orta-kısa vadede” hangi plan ve projelerle telafi etmeyi düşünüyorsunuz?

5- Paris İklim Anlaşması bağlamında hükümetinizce verilmiş beyan ve taahhütlerin “uygulanmaması” münasebetiyle ülkemizin uluslararası düzeyde güvenilirliğinin ve saygınlığının zedelendiğini düşünüyor musunuz? Bu durumun finans ve yatırım olanakları açısından ülkemiz imajını ve potansiyellerini olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?

6- İklim değişikliğiyle alakalı olarak özellikle devlet bankaları aracılığıyla yeşil enerjiyi destekleyen yatırım teşviklerini arttırmak için ilgili kurum ve kuruluşlarla yürütülen projeler nelerdir?

7- Özel ve devlet bankalarının fosil yakıt projelerine finans desteğini azaltması ya da tamamen kesmesi konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla herhangi bir istişare ya da görüş alışverişi yapılmış mıdır? Buna ilişkin bir eylem planınız var mıdır?